

vil det betyde, at vi deler Befolkningen i to Dele, som helst skulde høre sammen, den tyske og den danske Del. Jeg siger, at hvad jeg vil, er, at man skal give hver sit og derved undgaa Rivninger, som nu maa opstaa, naar man spænder dem sammen, som ikke vil med hinanden paa Grund af den simple Overvejelse, at de ikke kan med hinanden. Men vi ordner det i visse Sogne paa den allerbedste Maade imellem os; hvad Staten ikke vil gøre, ordner man imellem sig i visse Skolekommissioner. Jeg kender Skolekommissioner, hvor de Tyske og de Danske er enige med hinanden om at sige: Vi taler ikke med om, hvorledes *I* ordner eders danske Skolevæsen, og *I* taler ikke med om, hvorledes *vi* ordner vort tyske Skolevæsen. Altsaa, hvor Staten nægter os at give det retslige Grundlag, er man i visse Dele af Befolkningen klar over, at man ordner det selv. Men vi kan i Grunden forlange, at Staten skaffer det retslige Grundlag, som virkelig er passende for os. Vi nægter ikke, at der kan være forskellige Opfattelser, de er til Stede her, og de er meget indgribende; men det er det gale ved det, det skiller os stærkt. Men jeg paastaar — og den gældende Praksis viser det tydeligere fra Dag til Dag —, at det rigtige er at give hver sit.

Jeg skal ganske kort imødegaa en Indvending, som altid kommer frem, naar jeg taler om disse Ting. Man prøver altid at afkræfte mine Ønsker, maaske mine Klager. Man siger: Paa den anden Side er de meget uheldigere stillet. Jeg har altid tilbagevist denne Argumentation. Jeg kan ikke erkende, at den er berettiget, siden man fra dansk Side har afvist den Gensidighedstraktat, man ønskede fra tysk Side med en Voldgiftsdomstol. Den afviste man fra dansk Side. Man havde maaske sine bestemte Grunde til at afvise denne Gensidighedstraktat, men man har nu afvist den, og naar man saaledes har overladt Ordningen til hver af de to Stater indenfor hver sit Omraade, saa er hver enkelt Stat ogsaa berettiget og forpligtet til at ordne Spørgsmaalene efter sin Samvittighed og efter sine Grundsætninger og kan ikke sige: Se til den anden Side, hvad gør de dér.

Men det er maaske en formel Betragtning, jeg her anlægger, og De har maaske Ret til at indvende: Ja, men De maa alligevel være interesseret i, at der sker noget lignende dernede. Dertil maa jeg nu svare, at jeg er slet ikke saa interesseret i, at der sker det samme dernede som heroppe, det har jeg ogsaa offentlig udtalt.

Jeg kunde ogsaa tænke mig, at der kunde ske noget bedre dernede end heroppe. Men jeg indrømmer, at det er ikke Tilfældet endnu, man har ikke ordnet de Rettigheder, de har efter Forfatningen. Men derfor kan man ikke sige, at de slet ingenting har, og ærede Medlemmer ved maaske, at der er Overvejelser i Gang om at faa denne Sag ordnet.

Jeg maa sige til det danske Folk, at naar de kender en lille Smule til de tyske Forhold, saa ved de, at der er uendelig meget større Vanskeligheder ved at ordne Forholdet dér, end der er her; og saa skal man ikke blot tænke paa Grænsespørgsmaalet, thi Skoleforholdene i Grænselandene staa naturligvis i Forbindelse med Skoleforholdene i hele Riget, men man maa tænke paa de store Aandsstrømninger, der staa imod hinanden i Tyskland og gør det uhyre vanskeligt at give enhver sit, saaledes som det kunde være ønskeligt, netop fordi det er et Led i hele den tyske Skoleopgave. Der er imidlertid ogsaa en anden Vanskelighed, og dér vil jeg sige til det danske Folk, at jeg holder det for meget uklogt, at man, naar man ønsker en Ordning dernede, gør det saa vanskeligt for Preussen, som Tilfældet er, idet Preussen stadig staa overfor Angreb fra dansk Side, Angreb i Pressen og Angreb ogsaa paa Statsautoriteter. Der forlanges ogsaa her, at vi skal bøje os for Lovene, men der er dernede en vis Tendens til at spille Statsautoriteterne paa Næsen, og De ved, at det sér den preussiske Stat ikke gerne — det gælder for Resten alle Stater —, og saa naar man slet ikke ud af Krigstilstanden. Hvis der var rolige Forhold, saa laa Forholdet helt anderledes.

Man er heller ikke rigtig underrettet af den danske Presse, og hvad der bliver berigtiget dernedefra, læser man for det meste ikke heroppe. De kender dette, der er gaaet gennem Bladene, om Nægtelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse og det uørte, at man forlanger at vide, hvorvidt man vil faa noget herfra. Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen har formentlig den Hensigt at ville forsvare Fremgangsmaaden dernede, idet man her, naar man uddeler Statsunderstøttelse til arbejdsløse, ogsaa vil vide, hvad de har i Indtægt. Der er foretaget en Undersøgelse af Skolebørn, som skulde paa Ferieophold heroppe; dette blev nægtet en Del af dem, idet der blev sagt: I trænger ikke i den Grad til det, at vi kan forsvare at afbryde jeres Skolegang.